DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is ƒ 10.— rec. voor *Soerabaya*, en ƒ 12.— rec. franco per post.

Het abonnement geschiedt in eens vooruit voor den geheelen jaargang.

WOENSDAG 30 APRIL.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN, behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 18. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1856.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

Van den 19den tot en met den 23sten April 1856, Nos. 32—33.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de president van de weeskamer te Batavia A. H. Clignett.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de eerste kommies bij de direktie der kultures D. J. K. Pietermaat.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Gouverneur van Sumatra's Westkust

IS ONTHEVEN:

Uit zijne betrekking, de kontroleur der derde klasse in de ommelanden van Siboga F. C. L. C. J. Spangenberg.

VERLEEND:

Een verlof naar Nederland, voor den tijd van één jaar, buiten bezwaar van 's lands kas, aan den kommies op het bureau van den assistent-resident van Sumanap J. Coorengel.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ambtenaar op wachtgeld A. J. Wattiau, laatst administrateur der tinmijnen in het distrikt Koba (Banka.)

BENOEMD:

BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR TER WESTKUST VAN SUMATRA.

Tot kontroleur der derde klasse:

„ in Lintau, Boeah en de VII kottas, in de Padangsche bovenlanden, W. F. J. B. Cleerens, bereids aldaar geplaatst.

„ in Kaijoetanam, afdeeling Priaman, J. Cramer.

„ in Kotta Nopan, distrikt Klein Mandheling, J. C. T. Vigelius; de beide laatstgenoemde ambtenaren ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's Westkust, en respektivelijk die betrekkingen waarnemende.

Tot civielen gezaghebber in de Danau-distrikten, de kontroleur der derde klasse L. van de Poll, thans civiel gezaghebber te Loeboebassong en Tikoe.

Tot civielen gezaghebber te Loeboebassong en Tikoe, de ambtenaar der tweede klasse S. Stibbe, Lzn., thans ambtenaar ter beschikking.

Tot civielen gezaghebber te Poeadatar en Mahi, de ambtenaar der tweede klasse P. J. Keuchenius, thans ambtenaar ter beschikking.

Tot civielen gezaghebber te Aijer Adjie, de ambtenaar der tweede klasse J. F. Andriesse, thans ambtenaar ter beschikking.

Tot civielen gezaghebber in Rau, de ambtenaar J. C. Boijle, thans kontroleur der derde klasse te Padang.

Tot kontroleur der derde klasse in de afdeeling Padang, J. Blaaupot, laatst civiel gezaghebber in Rau.

Militair Departement

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van adjoint bij den generalen staf, de eerste luitenant der artillerie J. H. Betz.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op **Zondag** *den* **4den Mei** aanstaande, des namiddags ten 5 ure, de postpakketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar Europa met de overland-mail.

SOERABAYA, *4 April* 1856.

Namens den Resident,
De Secretaris,
VAN COEVORDEN.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING

Op Vrijdag den 2den Mei.

Voor rekening van de heeren Adam & Co, te Kaliemaas.

Op Maandag den 5den Mei.

Voor de toko van den heer D. D. van Boeckholtz, in de Chinesche kamp.

Op Dingsdag den 6den Mei.

Voor de toko van heer G. Behrend, in de stad.

Op Woensdag den 7den Mei.

Voor de toko van den heer Buwalda, in de stad.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

Van wijlen J. C. E. baron van Lawick van Pabst, door de weeskamer te Soerabaya.

Van wijlen P. Schermer, door den gemagtigde H. Lastdrager te Batavia, binnen 3 maanden.

Van wijlen J. P. Leider, door den mede-boedelaanvaarder F. A. L. Strick van Linschoten, te Soerabaya.

JAVA.

BATAVIA. — Op den 15 dezer lag het fregatschip *Prinses Marianne*, kapt. Rietmeijer, bij tegenwind vrij verre in see, tegenover Sidari ten anker. De gezagvoerder ontwaarde, op het dek wandelende, tusschen het schip en den wal, eene praauw, zonder mast en zeil, waaruit het scheen, dat eenige menschen bezig waren te hoozen.

Vermeenende dat dit vaartuig in gevaar verkeerde door de gedurende de laatste dagen gewaaid hebbende zware winden, zoo zond kapitein Rietmeijer zijn eersten stuurman met een sloep naar hetzelve toe. Een uur daarna keerde deze terug, medebrengende 7 inlanders, die in 5 dagen eten noch drinken hadden genoten en zóó uitgeput waren, dat men hun hulp moest verleenen, om aan boord te komen, waar zij met de meeste menschlievendheid werden ontvangen.

Zij verhaalden te Kaseppang, op het land Mauk, te huis te behooren en dat zij den 9 April in een 2 à 3 koyangs praauw, naar het eilandje Tidong gezeild waren om hout te kappen; dat de hevige wind hen had doen afdrijven en dat zij, mast en zeil verloren hebbende, zonder te weten werwaarts, waren voortgedreven. Ook deelden zij mede, dat zij verscheidene malen voorbijzeilende schepen, doch te vergeefs, om hulp hadden aangeroepen. De geredden schijnen allen in de diepste armoede te verkeeren, zooals uit hunne, grootendeels uit een strooizeil vervaardigde, kleeding viel op te maken, zijnde zij, door de zorg des kapiteins, zoo veel mogelijk van eene betere bedekking voorzien.

— Van Tangerang ontvingen wij de volgende berigten dd. 17 dezer:

Op Donderdag den 10den April, werd, in het Chinesche kamp te Batavia, uit een kist in de woning van den, op dat oogenblik tot het offeren in de Chinesche graven afwezigen Chinees Lie-Tjing-Liauw eene som ontvreemd van ƒ 6600.— rec. en 10 Spaansche matten.

De verdenking viel op een, te Passilian (Wester kwartier der Bataviasche Ommelanden) wonenden Chinees Lie Houw genaamd, die zich destijds in Lie-Tjing-Liauws huis bevond, doch, na zich eenige oogenblikken bij dat offeren vertoond te hebben, eensklaps met eene kar naar Tangerang was vertrokken.

Onmiddelijk werd hiervan narigt gezonden aan de politie ter dier plaatse, die nog des nachts onderzoek deed en gemelden Lie Houw vond in de woning van een zijner aanverwanten, Lie-Tay-Soe genaamd, op de Bazar aldaar.

Het twijfelachtige zijner antwoorden deed echter de verdenking op hem toenemen en hoezeer hij weigerde meerdere inlichting omtrent dat bij hem gevonden geld te geven en voorwendde van den diefstal niets te weten, werd het eens aangevangen onderzoek krachtdadig voortgezet.

Reeds op het eerste oogenblik werden bij Lie-Houw gevonden eene som van ƒ 969.— rec. en 10 Spaansche matten, die hij voorgaf te Batavia in leen ontvangen te hebben, om daarmede handels-betrekkingen aan te knoopen.

Het mogt dan ook, na ijverige pogingen en het beleidvol overleg der policie, gelukken, in den nacht van den 15den dezer, eene som van ƒ 2442.— rec. te vinden, begraven onder de pagger achter het huis van den hierboven genoemden Chinees Lie-Tay-Soe. Bij deze opgraving was de beschuldigde Lie-Houw tegenwoordig, die nu bekende die som daar verborgen te hebben en schuldig te zijn aan dien diefstal. Om de bedoelde kist open te breken, had hij een ijzer ontvreemd uit een nabij gelegen pakhuis en, dadelijk na den diefstal, een blikken trommel gekocht om het geld te bergen en eene kar gehuurd, waarmede hij, na zich een korten poos bij het offeren vertoond te hebben, naar Tangerang was gereden.

Op de vraag, waar hij het overige geld gelaten had, verklaarde hij eene som van ƒ 2700.— ter bewaring gegeven te hebben aan eene naast Lie-Tay-Soe wonende vrouw. Dit bleek waarheid te zijn, doch die vrouw had, uit angst toen zij de policie zoo ijverig werkzaam zag, die som in het huis van laatstgenoemden Chinees terug geworpen, waar het door eene andere vrouw was opgenomen, die, het geld niet durvende behouden, het aan eene derde had toevertrouwd. Deze op hare beurt was bevreesd, dat het in haar bezit mogt worden gevonden en wierp het daarom in de Chinesche graven nabij de Bazar.

DE JOOD. (*Vervolg.*)

„Maar, heeren... Ja, ja; 't is accoord!" liet hij nu vernemen, den pijnverwekkenden, benaauwenden druk van des soldaten vuist in zijn' nek ontwarende, terwijl hij schuw omsag en zijne oogen zich met tranen vulden. „O wee!"

„Neus, *geboggen*..."

„Men mimmele zef altijd, dat ik een' regten neus had; net een neus als me vader."

„o Wee! Ja, heeren, ja!" En weder sloeg de mishandelde een blik vol bekommering op zijne mars, waaruit onder die worstelingen van tijd tot tijd het een en ander viel, dat door de drie andere militairen niet al te eerlijk en getrouw weder in de mars werd geworpen.

Wij zullen de geweldadigheden niet verder beschrijven, die ten laatste te weeg bragten, dat Smoel sidderend erkende, Jacob Gans te wezen, geboortig van Zwolle, oud een en twintig jaren, ventend koopman, en die op den ....18.., sich had verbonden als soldaat bij de koloniale troepen. Hij werd nu tusschen de bajonetten genomen en naar de tweede schuit gebragt, waar men hem gebonden in het vooronder sette, waarop de sergeant rapport maakte aan den luitenant W., die een en ander hebbende aangehoord, daarop liet volgen:

„Ik heb den kerel niet gesien, en wil hem niet sien. Maar voor vijf en twintig gulden blijf ben ik, dat gij hem hebt geknipt. De manschappen hebben er ieder drie verdiend, de korporaal het dubbele. Hoe minder praats er over, te beter. Men mogt het soms aan slordig toesigt wijten; maar de drommel mag op die joden passen.

Toen enkelen, die Smoel aan boord hadden zien brengen, de opmerking maakten, dat de man van gisteren hun wat forscher toescheen en donkerder van haar en gelaatskleur, sprak de korporaal:

„Ge hadt dan ook moeten zien, hoe die jood schrikte. Dat was om te krimpen en om grijs te worden op den koop toe. Doch als hij maar eerst wat spek heeft leeren eten."

En nu werd de jood en zijne ontmoeting een voorwerp van scherts en spot, waaronder weinigen wel eens lieten doorschemeren, dat zij de zaak nog niet geheel zuiver rekenden, maar dat dit hun toch een te fraaije grap voorkwam, dan dat zij die wilden bederven. Trouwens, het was maar een jood, en zij zelven hadden het niet beter, op de opsluiting na. Aan de Zijpe tracteerde de luitenant, alsof hij hoopte daardoor de laatste herinnering aan en belangstelling in den jood uit te wisschen.

In het Nieuwe Diep was het schip, dat hen naar Java moest overvoeren, bereids zeilklaar en wachtende. Smoel Hijmans — thans Jacob Gans, werd eerst vergeten, later als *refractairs* onmiddelijk aan boord van de ... besorgd, met aanbeveling, om hem op te sluiten, waar hij zon noch maan te zien kreeg en zijn gebalk niemand stoorde. Een staande oostenwind noopte den gezagvoerder om van de gunstige gelegenheid gebruik te maken, en zoo spoedig mogelijk ging het schip onder zeil naar Java's stranden.

„Ge kunt hem nu wel los laten, sergeant. Doch geef hem een' inzegger, dat hij den mond niet te veel moet roeren, als hij dien niet gesnoerd wil hebben. Laat hem bij mij komen!" luidde op den derden morgen na het uitzeilen, des luitenants order.

Dien ten gevolge kwam den koloniaal Gans bij zijnen superieur, die hem met een barsch: „wat maakt ge voor leven kerel?" ontving.

„Heeft men u voor uw wegloopen niet nog al te zacht behandeld, Gans?"

„Maar menheer de luitenant weet wel..."

„Wat sou ik weten? Ik weet je naam en nommer. En als ge uwe dingen niet behoorlijk doet, laat ik u afstraffen. Dát weet ik. Daarom, Gans, wees verstandig en zorg dat alles in orde is. Dan kan er nog een man van je worden. Ge zijt jood, en al zijt ge even goed als ieder ander, gij begrijpt dat men van u minder dan van iemand gekheid veelt onder het volk.

Die toespraak, een mengsel van waar en onwaar, van belangstelling en wreede onverschilligheid, had toch de verdienste van geschikt te wezen voor de treurige werkelijkheid, waarin Gans verkeerde, zoodat het hem met die werkelijkheid wel niet verzoende maar toch hem hielp om zich in zijn lot te schikken.

„Och, mijnheer de Luitenant, als ik nog de oude vrouw maar kon laten weten waar Smoel, haar eigen beste Smoel gebleven is! God, se woont in de Kerkstraat op een achterkamer. Maar nou... och, se zal er af moeten, weêr in den kelder, niet eens in een kelder. Smoel sal niets meer te huis breugen. Ze sal gebrek hebben, en dood treuren sal zich de vrouw, om er Smoel. Mimmele! me beste mimmele! wist se 't nog maar! wist se 't nog maar!"

„Kom, maak soo'n... lawaai niet, leelijk jodenkind! We hebben hier geen postkantoor. En scheer je nu maar voort en pas op je spullen en je exercitie. Ge zijt ontslagen uit je boeijen!"

Op het harde woord verwijderde Smoel sich met tranen in de oogen, en de Luitenant scheen weldra den man en zijne grieven te hebben vergeten. En toch was er wat hem diep had getroffen, wat hij vruchteloos uit zijne ziel pogde te verwijderen. Hij-zelf was, minder uit wezenlijke verkeerdheid des harten dan door ligt-

Ten 2 ure des nachts, werd dat geld werkelijk dáár bij lantaarnlicht, op hare aanwijzing, door de politie gevonden en er ontbreekt aan de gansche som van *f* 6600 nu niet meer dan dan *f* 400,—, waarvan Lie Houw stellig beweert niets te weten, als hebbende het ontvreemde bij of na het plegen van den diefstal niet nageteld.

Men meldt ons van Buitenzorg:

— Van Macasser ontvingen wij, onder dagteekening van 9 April, het volgende ter opname:

Des morgens van den 7den April, omstreeks 5 ure, werd, aan boord van het stoomschip *Padang*, op deszelfs reize van Soerabaya naar Macassar, brand in het voorruim ontdekt. De schrik bij het vernemen hiervan was zeer groot, dewijl, op een afstand van nog geen 15 voeten van den brand, 80 vaten gouvernements buskruid, voor Macassar en de Molukko's bestemd, geborgen waren. De zware rook, welke door de luiken drong, belette in den beginne te zien, waar de brand woedde, doch, nadat de kapitein last gegeven had dezelven te openen en nadat de voorhanden zijnde lading op het dek gehaald was, ging de bemanning met kracht aan het blusschen. Ten zeven ure was men den brand meester en, naast het Opperwezen, mag zulks voornamelijk aan den 2den machinist J. J. Ruys, den gezagvoerder en de vuurstokers worden dank geweten. Aan boord bevond zich de expeditie voor Tombokoe, onder Ternate, bestemd, zoodat meer dan 300 menschen levens door de krachtdadige pogingen der opgenoemde personen zijn bewaard gebleven.

De brand is in eene kist met militaire goederen, welke te Batavia geladen was, ontstaan en boven dezelve bevonden zich twee kistjes cognac, die gelukkig geen vlam hebben gevat, hetgeen te verblijdender was, daar digt bij deze zich eenige gouvernements ijzeren kribben met stroo omwonden bevonden, die, waren zij in brand geraakt, aan geene blussching meer hadden kunnen doen denken. Van de 30 vaten gouvernements kruid zijn er 43 over boord geworpen even als eene kist met militaire goederen, een en ander ter waarde van bijna *f* 3000. (*Java-Bode.*)

— Van gouvernementswege is uitbesteed de levering gedurende 1856:

a. van te *Pontianak* benoodigdheden voor het civiel departement en de gouvernements schoeners en kruisbooten, als:
Rijst tegen *f* 5 per pikol.
Gedroogde visch tegen *f* 20 per pikol.
Olie tegen 50 duiten per kan.
Smeerkaarsen tegen 60 duiten per pond.
Brandhout tegen *f* 2.60 per vadem;

b. van voeding aan de gevangenen, kettinggangers en bannelingen, tegen 18 duiten per hoofd daags.

Te *Sambas*:

a. van verschillende benoodigdheden voor de gouvernements kruisbooten, in station aldaar, als:
Rijst tegen *f* 4.50 de 100 pond.
Gedroogde visch tegen *f* 18 per pikol.
Zout tegen 10 duiten per amst. pond.
Olie tegen 75 duiten per kan.
Brandhout tegen *f* 3.60 per kl. vadem.

b. van voeding aan de gevangenen, kettinggangers en bannelingen aldaar, tegen 25 duiten per twee rations voor ieder hoofd daags.

Te *Banda*, van voeding:

a. aan de bannelingen aldaar tegen 11½ duit per hoofd daags.

b. aan de zieke bannelingen aldaar tegen 7 duiten per hoofd daags, met uitzondering van de rijst, welke van gouvernementswege wordt verstrekt.

(*Jav. Cour.*)

SAMARANG. — Op den 17den dezer, zijn met de Ned. bark *Welvaart*, gezagvoerder Mooi, alhier aangekomen de Javanen Marsap, Tiean, Pa Marsap en Daniel, welke door genoemden gezagvoerder vier mijlen beoosten de Boompjes Eilanden, op zijn reis van Batavia in bijna levenloozen staat aan eene kleine drijvende djoekoong zijn gevonden; volgens verklaring dezer Inlanders behooren zij te Indramajoe te huis en hebben zij zich naar de Boompjes Eilanden begeven ten einde aldaar steenen af te halen; door slecht weder is de praauw waarin zij zaten omgeslagen en gezonken, waarna zij zich gedurende 5 dagen vastklemden aan de kleine djoekoong op sleeptouw der praauw medegenomen, tot dat zij aan boord van het Ned. schip *Welvaart* werden opgenomen, alwaar zij eene menschlievende ontvangst en hulp hebben genoten. (*Sam. Cour.*)

— Onder het opschrift: *Waarom wordt zilver uitgevoerd naar de Oost?* bevat *the Economist* het volgende belangrijk artikel op het gebied der staathuishoudkunde:

Gedurende de laatste vijf jaren is uit Engeland meer dan £ 22,000,000 aan zilver naar Indie en China uitgevoerd, terwijl ook in andere landen, zoowel in Europa als de nieuwe wereld, dezelfde handelsbeweging zich heeft geopenbaard. Die uitvoer is al grooter en grooter geworden, want de hoeveelheid zilver, die Engeland alleen in het afgeloopen jaar daarheen heeft uitgevoerd, bedraagt niet minder dan £ 6,409,000. Voor dit opmerkelijk verschijnsel is nog geene voldoende opheldering gegeven. Sommigen beweren wel dat aan het aanleggen van spoorwegen in Indie gedeeltelijk dit resultaat moet toegeschreven worden, daar, ten gevolge hiervan, een groote voorraad van zilver vereischt wordt om de arbeidslieden, die op de verschillende linien werkzaam zijn, te betalen; maar deze reden is te belagchelijk om er lang bij stil te staan. Buitendien wordt hierdoor geenszins opgehelderd, waarom het zilver naar China, waar toch geen spoorwegen aangelegd worden, op eene buitengewoon groote schaal uitgevoerd wordt. Blijkbaar zijn zij, die het verschijnsel zoeken op te lossen in het een of ander abnormale in den toestand van de landen in de Oost, op een dwaalspoor, en het is alleen door naauwkeurig gade te slaan wat elders plaats vindt, dat dit vraagstuk opgelost kan worden.

Het is van algemeene bekenheid, dat sedert de voorbeeldelooze goudproductie, het zilver in Frankrijk en de Vereenigde Staten spoedig verplaatst is, ten gevolge van den dubbelen standaard in beide landen; van de bevoegdheid der inwoners, uit de wet ontleend, om bij hunne betalingen, zich naar verkiezing te bedienen van een der beide edele metaalsoorten, naar den maatstaf der voor elk derzer aangewezen waarde, en van de voorkeur die natuurlijk aan het goud gegeven wordt, daar de toenemende overvloed van dit metaal het goedkooper maakt dan vroeger, in verhouding tot het zilver. Vóór de laatste ontdekkingen, werd er gemiddeld in Frankrijk jaarlijks aangemunt voor £ 4,000.000 aan zilver, en in de Vereenigde Staten omstreeks £ 1,000.000; terwijl de jaarlijksche aanmuntingen in goud in beide landen zelden eenige duizende overtroffen. Doch thans is het geheel anders gesteld. Sedert 1849 is er gemiddeld in Frankrijk aan goud gemunt voor £ 9,000.000, in 1854 zelfs niet minder dan voor £ 20,000,000, welk cijfer, naar men gelooft, weinig zal verschillen van hetgeen in 1855 in goud aangemunt is; terwijl daarentegen de aanmuntingen in zilver gedaald zijn tot het geringe bedrag van £ 80,000. In de Vereenigde Staten heeft sedert eene verandering van dergelijken aard plaats gehad, hoewel niet even groot van omvang, daar het bedrag van het aangemunte goud aldaar niet zoo groot was als in Frankrijk, en dat van het zilver niet zoo zeer verminderd is, welke laatste omstandigheid toegeschreven moet worden aan de invoering van scheide-munt, dat is zulke munt, die een geringer waarde in zilver heeft dan evenredig is aan dat gedeelte der gouden munt, hetwelk zij geacht wordt te vertegenwoordigen; een middel, dat in de Vereenigde Staten in 1853 is aangenomen en eene navolging is van onze zilveren Muntstelsel-acte van 1816. Zooverre Frankrijk betreft, kan deze groote vermeerdering wel voor een zeker deel hare oorzaak vinden in de behoefde van zijn leger, dat die mogendheid thans in het Oosten heeft. Doch dit kan slechts weinig tot de verlangde opheldering bijdragen; het is toch erkend dat de Fransche munt geen voordeelig artikel van uitvoer is, ten gevolge van de muntkosten waarmede ze belast is, in tegenstelling van de sovereigns, die in Engeland voor niet gemunt worden. De kosten, die hierdoor op de verandering van gemunt geld in staven drukken, verhoogt in Frankrijk naar zekeren maatstaf de waarde van gemunt goud boven eene gelijke hoeveelheid van de voorgaande; en dit geeft verder weer aanleiding om aldaar de voorkeur te geven aan het uitvoeren van staven edel metaal boven gemunt geld, daar het slechts zelden gebeurt, dat op de plaats van aankomst het eene meer waarde heeft dan het andere. Aldus moet de voorname reden van het aanzienlijk toenemen van de aanmuntingen in goud in Frankrijk, dat blijkbaar niet vergezeld gaat van een overvloed van geld in het algemeen, grootendeels in eene andere oorzaak gezocht worden, dan in de behoefte aan geld tot het voeren van den tegenwoordigen oorlog; en deze kan alleen gevonden worden in de omstandigheid, dat het goud niet alleen de plaats moet voorzien van het zilver, dat anders gemunt zou zijn geworden, doch ook de plaats moet vervangen van veel, wat in vroegere jaren gemunt en sedert uitgevoerd is. Het dagblad *la Presse* zegt in haar nommer van 25 Julij ll. dat: „zilvergeld spoedig gesmolten wordt; vijf francsstukken zijn zelfs zeldzaam te Parijs geworden; de bank betaalt hare bankbilletten in gouden twintig francsstukken; en in 1858 heeft men er voordeel bij gevonden, omstreeks £ 12,000.000 waarde aan zilver uit te voeren: sedert welk tijdstip men gelooft dat de uitvoeren op nog grooter schaal plaats hadden." Dit nu het geval zijnde, wordt de nieuwe voorraad van zilver, dien Frankrijk, de Vereenigde Staten en eenige andere landen niet meer noodig hebben, en de vroegere voorraad van dat metaal van de hand gezet wordende op eene wijze als boven is vermeld, verdeeld onder die natien, die nog steeds gebruikers gebleven zijn, met dien verstande, dat de voornaamste gebruikers daarvan het grootste deel bekomen. Dit zijn nu de volken van oostelijk Azië, en hiermede is het moeijelijke vraagstuk van de aanhoudende toevloeijing van zilver daarheen opgelost. Door dezen en genen kan nu wel de vraag geopperd worden: welke reden voor de landen bestaat om zooveel meer zilver dan vroeger te koopen; doch het antwoord hierop ligt voor de hand. Nu dit metaal toch in Europa en Amerika overvloediger geworden is, in verhouding tot de vraag die vroeger bestond, zal de koers der buitenlandsche wissels het daarheen leiden, waar het nog steeds gevraagd wordt en eene ruimere vraag doen ontstaan, door het op voorwaarden aan te bieden. Dáár zal het opgenomen worden in den omloop of tot andere doeleinden worden aangewend; het doet niets ter zake, dat de circulatie-kanalen meer dan gewoonlijk worden gevuld, want er zal geen terugvloeijing van zilver plaats hebben, tenzij de buitengewone aanvoeren in de Oost zijne waarde meer hebben doen dalen, dan de vermindering van vraag dit elders deed. Dat het nog lang zal aanhouden eer het daartoe komen zal, kan niet betwijfeld worden wanneer wij slechts herinneren, hoe ontzettend groot het veld der zilver-circulatie in de Oost moet zijn, daar dit metaal gebruikt wordt als het ruilmiddel door het wijd uitgestrekte gebied van Indie en China, welke rijken het grootste deel der wereld-bevolking bevatten. Buitendien dient hier ook in aanmerking te worden genomen, dat de gewoonte van het bijeenzamelen van schatten nog steeds heerschende is, zoodat veel van het nieuw ingevoerde zilver, in plaats van in de circulatie te worden gebragt, gelijk het geval zou geweest zijn, wanneer het in de Westersche landen gebleven was, zekerheidshalve begraven wordt, ten gevolge waarvan het even weinig invloed heeft op den algemeenen omloop, alsof het nimmer uit de mijnen getrokken was.

Wij hebben gezien, dat het niet is het openen van nieuwe kanalen voor de zilver-circulatie in de Oost, hetwelk de groote beweging van dit metaal in de laatste jaren heeft veroorzaakt; maar het is omdat de gewone kanalen in andere landen met goud overladen werden, dat het zilver overging in die, welke vrijgebleven waren.

Het is eene zaak die inderdaad belangrijk kan genoemd worden, eens na te gaan, hoe lang dit wel zal duren, en welke veranderingen daaruit voor het vervolg zullen voortvloeijen. Het zilver, dat in 1854 uit Engeland alleen naar de Oost gezonden is, bedraagt omstreeks £ 6,500,000; en het is met geene mogelijkheid te zeggen, hoeveel meer daarheen, voornamelijk naar China, uit andere landen gezonden is. In den handel met Frankrijk en Amerika zijn, zoo als genoegzaam bekend is, groot hoeveelheden overgemaakt. Doch wat uit Engeland werd gezonden, bereikt bijna het bedrag van de geheele jaarlijksche productie van zilver, dat omstreeks £ 8,000,000 is; en indien wij van dit laatste cijfer aftrekken, wat gezonden is naar andere landen dan Indie en China, dezulke namelijk die nog immer voortgaan zilver te gebruiken (zooals b. v. Holland, waar dit metaal de standaard is, en Engeland en de Vereenigde Staten, waar het aangewend wordt als scheide-munt, om niet te spreken van het groot aantal landen zelve, in de opsomming van wier behoeften aan zilver wij te wijdloopig zouden worden) dan zal er niet zooveel overblijven, als alleen van één land — Engeland — naar de Oost gezonden is, zonder te gewagen van datgene, hetwelk van Amerika, Frankrijk en andere landen overgemaakt wordt, en dat naar alle waarschijnlijkheid, ten naasten bij wel zoo veel zal bedragen. Hierdoor zien

---

zinnigheid en verleiding, een weinig prijzenswaardig zoon geweest. Hij had zijner achtenswaardige moeder veel verdriet berokkend. Bij zijn vertrek naar Indië, bij het afscheid, had hij zulks dieper dan ooit gevoeld; slechts was dat gevoel door allerlei bemoeijingen, door de veelheid en nieuwheid der indrukken, meer op den achtergrond zijner ziel gedrongen. De ontmoeting met den jood had die indrukken verlevendigd, menig beter gevoel met kracht doen ontwaken. Hij had zijne mama beloofd een dagboek te houden en haar dit later toe te zenden — eene tot hiertoe vergeten belofte. Wij zien hem opstaan, eene *cassette* openen, hij schrijft... een' brief aan zijne mama, die tot hoofd en inleiding zal dienen, en waarin hij zijn hart uitstort, den beteren mensch laat spreken. Hij gaat daarmede voort, tot dat hij gestoord wordt door een rumoer op het voorschip, dat tot in de kerk, waar hij zit, doordringt.

„Wat is dat!" roept hij aan den trap. „Zeg dat de sergeant ter Velde hier kome." Deze komt weldra en vraagt: „wat is er van uwe dienst, luitenant?"

„Hoe maakt het volk zoo'n *amok* daarboven?"

„Zij hadden dien Smoel... of Gans een beetje in de maling. Hij had eene flesch gekocht van den hofmeester en daarin een brief naar huis gedaan, luitenant, voor zijne moeder. En nu gooide de malle vent die over boord en bad zoo half, dat die te regt mogt komen. Dat zag een man die in de rust zat. Daarover namen ze hem wat in 't ootje."

Wat W. op menigen anderen tijd bespottelijk zou zijn voorgekomen, trof hem thans diep. Hij wilde dit natuurlijk niet laten blijken. Toch sprak hij:

„Laat die malligheid ophouden, hoor, en houd Gans eene hand boven 't hoofd. Als ik iets voor den man kan doen, zal ik dat. We hebben hem eene beroerde trek gespeeld. Hij is nu eenmaal onder ons. Maar kijk of er van hem niets te maken is."

Ten gevolge van dien last trok de sergeant zich Gans aan. Dit had eene merkbare verbetering in diens lot ten gevolge, welke niet dan gunstig op den arme werkte. Hij was voortaan niet meer *la bête noire*, en weldra bespeurden zijne superieuren, dat zij in hem een flink soldaat, zijne makkers zagen, dat zij in hem een trouw en dienstvaardig kameraad hadden. Hij was met een' der besten hunner, een korporaal, spoedig op vriendschappelijken voet, en deze maakte er zijn werk van om Gans zijne soldatenopvoeding te geven, gelijk hij hem tegen enkele, doch steeds zeldzamer uitlatingen van den soldatenmoedwil beveiligde. Men liet Gans ongestoord en ongeplaagd, als hij soms een halfuur voor op den boeg doorbragt, en hij, wanneer de trom werd geroerd, met sporen van tranen in de oogen, die evenwel spoedig verdwenen, zijne exercitiën begon. Men eerde, zooveel dit onder zulken hoop te verwachten was, zijne smart; de ruwsten, de geheel ongevoeligen wisten, dat hij op bescherming kon rekenen. Men liet hem ongemoeid, als hij boek of lei greep en zich oefende in wat hij, naar zijn inzigt, gebrekkig had geleerd. Meermalen bood leerling of stuurman den geschikten, bescheiden soldaat daarbij de helpende hand.

„Wie heeft dat geschreven?" vroeg W. eens, toen zij een paar maanden in zee waren geweest, en bij een wekelijksch rapport in handen kreeg.

„Een van onze korporaals is van daag ziek gemeld, luitenant. Nu heeft de jood, die nog al zijn vriend is, het gisteren voor hem gedaan."

„Dat is waarachtig vrij wel. 't Is zelfs netjes gewerkt."

„'t Is een trouwe vent ook. Hij heeft het 's nachts of 's avonds laat in de hut van den tweeden stuurman afgemaakt, en het verder deel van den nacht bij den zieke gezeten, die nog al onrustig was. De dokter had bevolen, dat hij onder dek moest worden gehouden."

„Hij kon wel eene kopij maken van dien staat, dunkt me. Stuur Gans morgen ochtend eens bij mij. Als hij knap wordt, kon ik er nog een beetje vrede meê krijgen. Wie weet waar zijn fortuin ligt!" voegde hij er in stilte bij.

Onze koloniaal werd nu dikwerf, gelijk zijne kameraden het noemden, gezet aan wat waarlijk geen baantje was; doch bragt op die wijze menig uur nuttig door. Zijn superieur gaf hem onderscheidene boeken, menigmaal aanwijzingen, die hem in zijnen stand konden te stade komen. Van het vroeger aan hem gepleegde geweld, was evenwel nooit sprake.

Eindelijk mogt men Java bereiken. Met den honger des verlangens zagen velen aan boord eiland en kust, die zich in straat Sunda opdeden voor hunne oogen, en met blij gejuich werd Batavia's reede begroet, toen men daar het anker liet vallen. Met verzaking van eigen belang en gemak, had Gans al dien tijd voor zijnen kranken vriend zorg gedragen, gelijk hij nog alles deed, wat den zwakke moeijelijk zou zijn geworden. Hij rustte niet, alvorens hij hem in het hospitaal te Weltevreden goed bezorgd wist, en hij hem voor een groot deel van het weinige wat hij bezat, die gerieflijkheden had bezorgd, welke hij hem daar kon en mogt verschaffen.

„Zoodra ik kan, kom ik bij u," beloofde hij zijn' vriend.

En na twee dagen kwam Gans weder. Hij bleef voor Caarelsen, wiens toestand veel gunstiger was, staan, doch hield de handen

men dat de tegenwoordige beweging minder een middel is, waardoor nieuwe voorraden van zilver even spoedig verdeeld worden door de geheele wereld als voortgebragt, dan wel het gevolg van eene herverdeeling der oude voorraden, uit landen gevoerd, waar zij vroeger algemeen in gebruik waren en aangekocht door die, welke ze voortgaan te gebruiken. Na eenigen tijd zal men hierin het einde zien, en dientengevolge geen meer zilver jaarlijks naar de Oost worden uitgevoerd, dan dat gedeelte van de £ 8,000,000 die jaarlijks verkregen worden, hetwelk voldoende is voor de vraag aldaar, vergeleken met die welke bestaat in de overige handelswereld.

In het daarop volgend nommer deelt *the Economist* twee brieven mede, welke tot antwoord op bovenstaand artikel strekken. De eerste is van een handelaar op China en luidt aldus:

De uitvoer van specie naar Oost-Indië, moet, naar ik geloof, alleen worden toegeschreven aan de buitengewone vermeerdering van den uitvoer van zijde uit China, welke sedert de maatschappelijke verwikkelingen in dat land begonnen is. De uitvoer van thee naar Engeland en Amerika is almede steeds toegenomen. Ik maak hier gewag van de vermeerdering van dien uitvoer naar Amerika, omdat de thee, welke daarheen wordt gezonden, hoofdzakelijk betaald wordt met wissels op Londen, en deze worden weer in betaling genomen voor de goederen, die uit Indie en England naar China zijn gezonden. Tegelijk met eene groote vermeerdering in de uitvoeren van China, zijn er de invoeren zeer verminderd, en het verschil in het bedrag der uitvoeren en invoeren aldaar sedert 1851, vergeleken met het verschil tusschen de twee maal vijf jaren, die aan 1851 zijn voorafgegaan, is bijna gelijk aan den gemiddelden uitvoer van specie sedert 1851 naar Oost-Indie en China. Ten bewijze daarvan dient dat de uitvoeren van specie naar China en Oost-Indie hebben bedragen: in 1851 £ 1,818,380; in 1852 £ 3,551,977; in 1853 £ 5,590,867; in 1854 £ 4,306,802en in 1855 £ 7,352,181. Onder deze cijfers moet een betrekkelijk klein gedeelte gerekend worden, dat naar Malta en Egijpte gezonden is, hetwelk daarvan niet afgescheiden kan worden.

Het is waar, dat veel van die specie naar Indie en niet direct naar China geëxpedieerd werd. De reden daarvan is echter te zoeken in den handel tusschen de twee landen. Vroeger werd een groot gedeelte van het katoen, dat nu uit Indie naar Engeland gaat, van Indie naar Canton gezonden, en droeg aldus bij tot betaling der thee, door wissels aan te nemen die op Engeland getrokken werden voor het leveren dier thee, welke wissels weer te Bombay en Calcutta gekocht werden door hen, die remises naar Engeland hadden over te maken voor Engelsche manufacturen. Verder werd tot een zeker bedrag betalingen in zilver uit China voor opium overgemaakt. Nu hebben deze voornamelijk plaats door wissels op Engeland, en Indie trekt dus uit Engeland het zilver, dat het vroeger uit China ontving. Op deze wijze gaat veel van het zilver, dat noodig is tot herstel van het verbroken evenwigt van den handel in China, naar Indie.

Eenige handelaren hebben beweerd, dat, hoewel de hoeveelheid zilver die uit China is verzonden, toegenomen is, de marktprijzen aldaar zooveel lager zijn geweest, dat de waarde in de laatste jaren niet toegenomen is; maar zij vergeten, dat dit de kwestie van het evenwigt van den handel niet verandert, daar er eene evenredige vermindering is geweest in de waarde van de opium en stukgoederen in China.

De kwestie moet opgelost worden naar hetgeen zich als het jaarlijksche gemiddelde voordeel sedert 1851, daar verschillende oorzaken van voorbijgaanden aard op den uitvoer van specie van jaar tot jaar invloed uitoefenen. Op het einde van 1850 en 1851, bij voorbeeld, stelden de handelaren, die van gevoelen waren dat de hooge wisselkoers zich niet lang zou staande houden, hunne betalingen aan de Chinezen uit, zoodat, toen het saizoen voor de scheepvaart ten gevolge van de mousson gesloten was, de geheele buitenlandsche handelstand groote sommen aan de Chinezen schuldig was. En zoo is het nog gesteld; want terwijl een vreemdeling nimmer in een Chinees vertrouwen stelt, stelt daarentegen een Chinees in de Europeanen een groot crediet. Ten slotte dient dat zonder twijfel de uitvoeren van specie toegenomen zijn door de noodzakelijke uitgaven voor het aanleggen van spoorwegen in Indie en door de vermeerderde uitvoeren van rijst uit Indie, doch grootelijks moeten die uitvoeren van specie toegeschreven worden aan den tegenwoordigen staat van den Chineschen handel.

De tweede brief is van den volgenden inhoud:

Het eenvoudigste en directe antwoord op de vraag: *Waarom wordt zilver naar de Oost gezonden*, is: dat het tegenwoordig de meest winstgevende tak van handel is, en de eene of andere speculatie op veranderingen in de circulatie in Europa, verplaatsingen van goud, enz. kan zoo goed als overtollig worden beschouwd.

China heeft immer bijna de uitsluitende middelen bezeten, om de markten van een artikel van algemeene behoefte te voorzien — de thee, en het zal waarschijnlijk die middelen nog lang bijna uitsluitend blijven bezitten. Het kan almede de zijde in grooter hoeveelheden en tot veel lager prijzen leveren dan eenig ander land. De zeden en behoeften der Chinezen hebben hen tot dusverre onze producten nog niet op zeer hoogen prijs doen schatten, en in weerwil van de hooge premie van den algemeenen wisselkoers met de noordelijke streken van China, is de balans in hooge mate ten nadeele van Europa. De dollar heeft zich te Shanghae langen tijd staande gehouden op eene waarde van 6 sh. 6 d. à 6 sh. 9 d. De eenige vraag schijnt hier te zijn: waarom is dit? en het antwoord daarop: omdat men daar goederen koopt, waarvoor meer dan een equivalent bij den uitvoer naar Europa verkregen kan worden. Thans is Tsatlee zijde te Shanghae genoteerd tot 340 à 350 dollars per picol, of £ 133¼. Deze zijde vindt grif aftrek te Londen tot 18 à 19 sh. per pond. Tot den prijs nu van 6 sh. 9 d. per dollar schijnt geen groote winst uit dien handel voort te spruiten; en het is dan ook op die basis, dat de berekeningen door importeurs en makelaars gegrond zijn, wanneer zij, zoo als men dikwijls in hunne circulaires leest, verklaren, dat zijde tot een verlies gevenden prijs voor de importeurs gekocht wordt. Maar hoe is het gesteld, wanneer de koers van den dollar als edel metaal tot de basis van die berekening gemaakt wordt, met bijvoeging van intrest en transito kosten? Klaarblijkelijk ligt in die omstandigheid reden genoeg voor een buitengewonen uitvoer van zilver daarheen, een uitvoer die alleen dan zal afnemen, wanneer China niet langer eene aan die waarde geëvenredigde hoeveelheid artikelen zal kunnen leveren en Europa ze niet langer consumeren. Geen van beide gevallen heeft zich echter tot dus verre nog voorgedaan. De uitvoeren uit Shanghae van zijde alleen (zonder de thee te rekenen) bedroegen gemiddeld in de laatste drie jaren 15 millioen dollars jaarlijks. Het kan derhalve geen groote bevreemding baren, dat er eene gedurige toevloeijing van zilver uit Europa naar het Oosten is. Zonder twijfel vervangt een groot gedeelte van hetgeen naar Indie gezonden wordt slechts datgene, hetwelk van daar reeds naar China overgemaakt is.

ADVERTENTIEN.

VENDUTIE

Op Donderdag den achtsten Mei 1800 *zes en vijftig*, zal door mij Deurwaarder bij den landraad te *Kedirie*, door tusschenkomst van het vendu-departement en ten verzoeke van den kapt. der chineesche natie te *Kedirie*, worden verkocht: Een ERF met het daarop staande STEENEN WOONHUIS en bijgebouwen, allen met PANNEN GEDEKT, gelegen in de chineesche kamp te *Kedirie*, bij de verponding geregistreerd onder No. 16, aangeslagen voor *f* 5000 toebehoorende aan den chinees SONG TIANKONG, zijnde hetzelve bezwaard met hypotheek voor eene som van *f* 3000, ten behoeve van de boedelkamer te *Soerabaya*.

De Deurwaarder voornoemd,
(197) J. RUDOLPH.

JAPANSCH KEMBANG FACTUUR.

De ondergeteekenden hebben bij dezen de eer de ingezetenen van *Soerabaya* te verwittigen dat van af Maandag den 28sten dezer het JAPANSCH KEMBANG FACTUUR zal zijn uitgepakt en op dien dag de toegang tot hunne toko zal zijn opengesteld.

SOERABAYA, (194)
23 *April* 1856. PEREIRA & CO.

VENDUTIE

Op Vrijdag den 16den Mei voor de toko van MARTENS & CO.
Meerendeels zonder reserve.

Van puike Pauillac Medoc op fust, puike hier afgetapte Roode Wijn, Fransche Wijn, Eetserviezen, Ontbijtserviezen, Theeserviezen, Waschstellen, Koppen en Schotels, Mousseline Kleeden, Zijden Mantilles, Sokken, Kousen, Hemden, Handschoenen, Papier, Bloemen, Loodwit, Cognac en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt.

(200) **MARTENS & CO.**

Nog zal op Vendutie dd. 16 dezer bij MARTENS & Co, zonder reserve worden verkocht circa 50 kistjes GOEDE MACARONI en VERMISELLI en eene Groote Partij JAPANSCHE GOEDEREN.

(201) **MARTENS & CO.**

LEES HIER.

De ondergeteekende verzoekt zijne geëerde kalanten, aan niemand anders rekeningen te betalen, dan aan zijne mandoors, die, ter legitimatie eene kaart bij zich hebben, voorzien van zijne handteekening.

SOERABAYA, (196)
29 *April* 1856. **G. BEHREND.**

Chinesche Vuurstokjes,

bij (193) MARTENS & CO.

Al degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen den heer J. F. RUST, gelieven zich met hunne schriftelijke opgave te wenden vóór den 15den Mei aanstaande aan

DI NOIJO, E. RUST,
30 *April* 1856. (198) *geb.* SPRINGER.

Verkrijgbaar bij E. FUHRI:

E. FRANCIS. Herinneringen uit den levensloop van een Indisch' ambtenaar van 1815 tot 1851, in brieven medegedeeld. Deel I. . . . . *f* 5.—
(199)

WISSELS OP NEDERLAND,

bij (184) B. J. VAN ECK & CO

WISSELS OP ROTTERDAM, bij

(176) FRASER EATON & CO.

PUIKE BOTER,

Contant à *f* 2. Repissen het pond.
Bij (192) HAMMELBURG, *Krambangan.*

OP NIEUW ONTVANGEN.

Extra fijne Drills voor Heerenpantalons.
Fraai Oogjesgoed voor Handdoeken en Servetten.
Extra fijne Zwitsersche Madapollams.
Idem Engelsche Shirting, bij
(189) MARTENS & CO

---

op zijn' rug, niettegenstaande deze de zijne toegestoken hield.

„Wat mankeert er aan? Krijg ik geen hand van je?"

„Er mankeert niets aan, vriend. Er is integendeel iets bijgekomen. Het zal u ploisier doen, mogen velen het mij ook benijden.

„De strépen!" riep Caarelsen met blijdschap.

„Op 't appèl kreeg ik die, zoo als de luitenant-kolonel zei, ingevolge het rapport, dat de luitenant van mij had gemaakt. Maar...."

„Wat is het?"

„Ik wenschte bijna, dat ik ze niet had. Er moet wat te doen wezen in het Palembangsche, zoo als ze 't, geloof ik, noemden. Bijna al wat gezond is zal daarheen geëxpediërd worden. Doch ik moet naar Saleijer, een afgelegen streek, waar haast geene blanken zijn. Een detachement van een paar Europeanen en overigens swarten, gaan er met mij heen. De zwakken gaan naar Salatiga. Ook gij."

„Dat is een koopje. Kan de luitenant niets daartegen doen?"

„Ik heb het hem gevraagd, Caarelsen; doch hij zeide, dat juist hij mij daarvoor had aanbevolen."

„Dat begrijp ik niet. Ik dacht dat hij 't zoo wel met je meende."

En toch had W. dit met goed inzigt gedaan. Hij wist wat Gans ontbrak om promotie te maken, en daarom had hij tot dezen gezegd: „te vechten zal er altijd nog voor u wezen," maar had hij terstond zorg gedragen dat de jongeling de boeken kreeg, die hem noodig waren en te stade konden komen ter verdere bekwaming voor zijn vak. — Het kleine detachement werd aan boord van een' schooner naar Celebes ingescheept, en van daar naar Saleijer gevoerd. In het fort Defensie, dat evenwel in zijn' wat vervallen toestand slechts met veel restrictie regt had op zijnen naam, vond Gans rust genoeg, om zich aan zijne oefeningen te wijden. Van de enkele blanken aldaar, om zijne afkomst en geloof, met weinig tegemoetkoming bejegend, te edel van zin en denkwijs, om zich met den onbeschaafden inlander en minder nog met zijne ruwe krijgsmakkers te gemeenzaam te maken, of in uitspattingen zijn genoegen te zoeken, leefde hij meest bij zijne boeken voort, of zocht hij zijn genot in wandelingen in de rijkgetooide en heerlijke oorden van het bergachtig eiland. Zoo aan zich zelf en zijne oefeningen overgelaten, ontwikkelde zijn inwendig leven zich voortdurend, en werd die afzondering en eenzaamheid voor hem eene steeds rijkere school. Meest kwelde hem de bekommering om zijne moeder. Hij had haar van Batavia terstond geschreven. De tijd die noodig was om antwoord te ontvangen, was reeds lang verstreken, en nog immer kreeg hij geenerlei berigt. Hoe pijnigend, hoe beangstigend viel hem dikwerf die onzekerheid! Ware hij slechts te Batavia! Doch meestal bleven de militairen jaren achtereen op dien afgelegen post.

Hij had daar nu omtrent twee jaren doorgebragt, toen een koloniale schooner arriveerde, welker bestemming onder anderen was, om een onderofficier, die zich aan eenig vergrijp had schuldig gemaakt, doch die van te aanzienlijke familie was mogelijk, om een paar artikelen van het Strafwetboek in hunne volle strengheid toe te passen, naar dit vergeten oord te brengen, waar hij Gans zou aflossen. Een brief van den luitenant W.. die inmiddels kapitein was geworden, deed Gans vermoeden, dat zijne terugroeping waarschijnlijk niet zonder diens bemiddeling plaats had. Zijn begeestering hoopte, dat hij zich den tijd te nutte zou hebben gemaakt, als wanneer Gans ligtelijk kans had op eenige bevordering, even als zijn vriend Caarelsen, die bij W's compagnie stond, en bereids sergeant was geworden. — Te Batavia vond hij, na de stilte waarin hij had geleefd, woeling genoeg. Een uitgebreide opstand had zich in een deel des eilands geopenbaard en was weldra zeer dreigend geworden. Brutale schending van regten, die in het oog der inlanders heilig werden geacht, door enkele overmoedige Europeanen gepleegd had de vonk geworpen in de mijn, welke wrevel en verzet reeds lang had gegraven en gevuld. Wat de blanke dweepzucht, wat de Javaan godsdienstijver noemde, had de uitbarsting geweldig gemaakt, en hoopte de brandstof hooger, die het vuur verbreidde en fel deed opgaan. Ongunstige berigten, tijdingen van gepleegde gruwelen, joegen den schrik of de verontwaardiging in duizenden harten. In aller ijl had men elke versterking die kon gemist worden naar de meest bedreigde punten gezonden. Men zocht zich op alle wijze te verzekeren van de trouw van hoofden en grooten, die de zijde der regering hielden.

„Gij zijt vóór een paar jaren in Indië gekomen met kapitein W., niet waar?" vroeg hem de officier, die over het *depôt* het bevel voerde.

„Om u dienen, kolonel."

„Ge zijt mij door hem aanbevolen, als geschikt en ijverig en een knap militair. Hebt ge op Saleijer nog wat uitgevoerd?"

„Er was weinig te doen, kolonel."

„Ik meen, of gij hebt gewerkt.

„Als ik mij mogt aanbieden voor een examen, kolonel.

„Zoo ver zijn wij nog niet. Maar wij zullen pogen u bij de compagnie van mijn' neef geplaatst te krijgen, dan kan hij zien wat er van u te maken is. Reken er op, dat gij binnen kort met het eerste transport naar Samarang gaat."

(*Wordt vervolgd.*)

MASTEN EN RONDHOUTEN.

Bij de ondergeteekenden zijn te verkrijgen:

Masten van 60 tot 80 voeten *lengte* en 15 tot 27 duim *diameter*.

Boegsprieten van 39 voet bij 25 à 26 duim.

Divers Rondhout voor **Stengen** en **Raas,** en **Spieren** in soorten.

(179) FRASER EATON & CO

WISSELS OP NEDERLAND.

Verkrijgbaar bij

(187) RUIJL CRAMER & CO.

Buitengewoon prachtige **HANG-LAMPEN**, bij

(191) MARTENS & CO.

---

*M*en verlangt in een fatsoenlijk huis een Europeaan genegen om zich te belasten met het toezigt over de bedienden, het erf, de stallen, tuin, enz. Een gepasporteerd soldaat zoude ligt het best daarvoor geschikt zijn.

Het tractement wordt naar verdienste geregeld. Men adressere zich met *franco* brieven, onder letter **V.** bij den uitgever dezes. (186)

WISSELS OP AMSTERDAM, bij

(135) ADAM & CO.

De Heer A. ZIMMERMAN, te *Probolingo*, heeft de procuratie onzer firma aldaar.

(10) MARTENS & CO.

SOCIETEIT CONCORDIA.

THÉ-DANSANT

Op Zaturdag den 3den Mei 1856.

Namens de Directie.

De Secretaris,

(185) GROLMAN.

STERFGEVALLEN.

Heden morgen ten half 2 uur overleed tot mijne bittere droefheid en die mijner kinderen mijn hartelijk geliefde echtgenoot J. F. RUST, in den ouderdom van 56 jaren.

DI NOIJO, E. RUST,

20 *April* 1856. (188) *geb.* SPRINGER.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

L. C. A. Lammerding, Stokhekker, D., Samarang 1 April. — B. E. E. Ockerse, de Fisicat, Z., Djocjocarta 11 April. — Y. M. E. Olyve, Fisicat, D., Djocjocarta 14 April. — M. van Charante, Lawson, D., Batavia 17 April. — J. H. van Gumster, Persijn, Z., Samarang 19 April. — M. E. Giesecke, Veln, D., Simpang 22 April.

Getrouwd:

L^d. F. J. Timmermans met J. A. Boshouwer, Batavia 10 April.

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

22 April J. V. C. Rocenquict, van Samarang; C. H. van der Eb, van Pasoeroean; H. Meijer, A. Kraak, S. Ferney, W. Cording, J. A. van Duivenbode, L. G. van Lakerveld en P. A. van den Broek, allen van Batavia; C. van Vlissingen, van Samarang; A. S. Fransen van de Putte, van Pasoeroean. — 23 April R. M. Pereira, van Samarang. — 24 April C. Oostziek, van Ngawie: C. J. Hoffman, van Pasoeroean; A. C. van Drongelen, van Toeban; J. Reijnhart, van Pasoeroean. — 25 April J. Schaap, van Kedirie; C. L. van Geijn en A. van Nuijs, beiden van Pasoeroean. — 26 April W. H. Condoo, van Probolingo; J. Cornelis, van Pasoeroean; J. A. W. Christoffels, F. H. C. Dirksen, A. van de Vijver en A. P. den Dekker, allen van Ngawie. — 28 April Zollinger, van Banjoewangie; M. Gabor, van Pasoeroean.

MARINE HOTEL.

23 April. Hoffman, van Bangil. — 25 April. de Thomeze, en Zollinger, van Pasoeroean. — 26 April. Varkevisser, van de reede. — 27 April. Frucht, Feldman, van Rheede van Oudshoorn en de Jong, van de reede. — 28 April. Schokker, van de reede; Fransen van de Putte, van Pasoeroean.

VERTREKKENDE PERSONEN.

E. W. T. F. Preusser vertrekt naar Europa, gemagtigde de overste Maier.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Van*
April	22	Nederl. Ind.	Heatlie.	Go Tinglo.	Balie (Padang.)
„	—	Nederlandsche	Hector.	J. M. Schoon.	Tjilatjap.
„	25	Nederl. Ind.	Kim Tjithaij.	Tjoa Kho.	Grissee.
„	26	Nederlandsche	Ternate.	J. van de Pol.	Banjermassing.
„	28	Nederl. Ind.	Fatahool Rachman.	Hadjie Mohamat Kasim.	Balie (Ampenan.)
„	—	„ „	Sarie Elmashoor.	Mohamat Yasin.	Banjermassing.
„	—	„ „	Tedok.	Wongso.	Balie (Padang.)
„	—	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Bezoekie.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum		*Vlag*	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Naar*
April	25	Nederl. Ind.	Sagaffie.	Sech Salim Drahim.	Makasser.
„	—	„ „	Digna.	Pa Ardie.	Banjoewangie over Pasoeroean.
„	26	„ „	Faulke Nassar.	Sech Alie bin Hassan bin Smeer.	Sumanap.
„	—	„ „	Hing Goan.	Maas Agoos Mohamat Taijip.	Balie (Ampenan.)
„	—	„ „	El Ijezer.	Sech Abd. bin Salim bin Sech Aboebakar.	Amboina over Banda.
„	—	„ „	Tian Taij.	Lim Tikhie.	Senkawang (Sambas) over Sumanap.
„	—	„ „	Fathool Barie.	Sech Awab bin Said bin Smeer.	Grissee.
„	29	„ „	Balgis.	Said Hassan bin Segaf.	„
„	—	„ „	Alnoer Salim.	Hadjie Mohamat Amin.	Banjermassing.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerder*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederl. Ind.	Stoomboot Ambon.	G. Roseboom.	de Molukkos en Macasser.	W. Cores de Vries.
„ „	Alnoer Salim.	Hadjie Mohamat Amin.	Banjermassing.	Gezagvoerder.
„ „	Arief Banjarmaas.	Abdul Manap.	Koete.	„
Engelsche	Antoinette.	A. E. Northower.	Singapoer.	The Tjim Piet.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia, korvet Nehalenia, de stoomschepen Etna en Suriname; de brik de Haai en de schoenerbrik de Lansier; et transportschip Prins Willem Frederik Hendrik; de schepen Admiraal Tromp, Anna Digna, de stoomschepen Java en Ambon; e barken Fatal Maän, Pielades, Ellen, Antoinette, Rijswijk, Arief Banjarmaas, Al Adenie, Philomela, Hector, Ternate, Fatahool Rachman, Sarie Elmashoor; de brikken Cesar, Harriet ths. hernd. Salim; de schoeners Isabel, Bella, Tio Kiem Tiang Thaij, Schandar Salim, Carolina, Hiatlie, Kim Tjithaij; de kotter Krabbe Tedok en Little Tot.

Vertrokken Passagiers.

Met de Ned. Ind. bark *Tian Taij*, twee militairen.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

24 April de Ned. Ind. bark *Fathoor Rachman*, gezagv. Said Alie bin Achmad Alhadie, van Balie Beliling.

VERTROKKEN.

22 April het Ned. schip *Rotterdam*, gezagv. P. Vis, naar Rotterdam.

23 April de Ned. Ind. schoener *Masshoer*, gezagv. Said Abdulkadir bin Achmad Edroos, naar Balie Temboekoes.

24 April de Ned. Ind. bark *Herman*, gezagv. M. van Velthoven, naar Schiedam.

Aan- en uitvoer te Pasoeroean van den 21sten tot en met den 26sten April.

UITVOER.

Naar Rotterdam met het Ned. schip *Rotterdam*, gez. P. Vis.

5001⁰¹/₁₀₀ picols suiker.

Naar Schiedam met de Ned. Ind. bark *Herman*, gezagv. M. van Velthoven.

3001¹⁴/₁₀₀ picols suiker en 510 picols koffij.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

21 April de Ned. Ind. bark *Fathoolwahap*, gezagv. Sech Abdulla Biljoen, van Soerabaya.

23 April de Ned. Ind. bark *Maijmoon*, gezagv. Said Abdulrachman bin Kassim, van Batavia.

VERTROKKEN.

21 April de Ned. Ind. bark *Bacht Mastora*, gezagv. Said Ibrahim Alhabassy, naar Tagal.

25 April de Ned. Ind. schoener *Sumanap*, gezagv. Pa Jamena, naar Balie.

26 April de Ned. Ind. bark *Fathoolwahap*, gezagv. Sech Abdulla Biljoen, naar Batavia.

SCHEPEN LINGGEN DE TER REEDE.

De schoeners Indram Eljoesoor, Mefrejool Moelook, Sophia Maria, de brik Sie Kanoegrahan en de bark Maijmoon.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van den 23sten tot en met den 29sten April 1856.

AANVOER.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Heatlie*, gezagv. Go Tinglo, agent Gezagvoerder.

212 picols klapper-olie, 237 stuks koehuiden, 48 zakken koffij, 30 picols, 3 picols mangkoedoe-basten, 90 pakken balische tabak, 20 picols dendeng, 5 picols smeer, 23 tonnen gez. salak, 2800 stuks klappers, Gezagvoerder.

Van Batavia en Samarang per het Ned. Ind. stoomschip *Ambon*, gezagv. Rooseboom, agent W. Cores de Vries.

4500 zilveren Sp. matten, 180 realen stofgoud, Order; 1 kist en 1 rol papier en kaarten, Fuhri; 3 kisten lijnwaden, Adam & Co; 1 kistje porcelein en aardewerk, van den Broek; 33 kisten lijnwaden, Fraser Eaton & Co; 2 kisten manufacturen, Ruijl Cramer & Co; 12 kisten benares opium, Fraser Eaton & Co en McMillan Marten & Co; 6 vaatjes boter, Allers; 1 kist 50 doz. wollen baadjes, 1 kist ledige fleschen, 1 blik trommels, 1 kist zilverwerk, 2 pakken zeilgaren, 1 pot pik, 3 kisten man. sigaren, 1 baal zeildoek, 1 kist speelgoed, 1 kist chinesche goederen, 1 kistje regaal, 8 kistjes en 1 pakje regaal, 10 zakken meel en 1 kist monsters, 115 collies diverse koopmanschappen, lijnwaden chin. goederen en eenige kleinigheden, Order.

Van Batavia en Samarang per de Ned. Ind. bark *Fatool Barie*, gezagv. Sech Awab bin Smeer, agent Gezagvoerder.

10 kisten manufacturen, 133 kistjes kaarzen, 50 vaten meel, 5 kisten shertings, 1 kist beddetijk, Kervel & Co; 4 kisten manufacturen, 1 pakje monster, Fraser Eaton & Co; 1 kist inh. ijzeren gereedschappen, 1 kistje eenige kleedingstukken, 1 kist boekwerken, 1 lessenaar, Ruijl Cramer & Co; 5 kisten dranken, Buwalda; 1 reiswagen, 1 paar wagenveeren, Montoft; 50 picols dadels, 91 potten dadels, 80 picols soga-basten, 1200 stuks zilver Sp. matten, 500 stuks zilveren munt, 800 marmeren vloersteenen, 8 kisten marmeren vloersteenen, 35 collies diverse koopmanschappen, lijnwaden en eenige kleinigheden, Order.

Van Balie per de Bal. bark *Fathoel Rachman*, gezagv. Hadjie Mohamat Kassim, agent Gezagvoerder.

27 koijangs rijst, 8 koijangs tabak, 45 picols kapas, 4 picols olie, 5 picols oud koper, 400 stuks eijeren, Gezagvoerder.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *El Mashoor*, gezagv. Mohamad IJasin, agent Gezagvoerder.

20,497 bossen rotting, 11,310 stuks maloekoe matten, 2⁰⁸/₁₀₀ picols was, Gezagvoerder; 20 corgs. rotting-hoeden, Order.

UITVOER.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Zein*, gezagv. Sech Hoesin Badjardana.

15 picols aardappelen, Sech Achmat; 3 stelletjes, 3 kapstokken, Doijer; 11 picols aardappelen, 1⁵⁵/₁₀₀ picols koperwerk, 5000 stuks sigaren en eenige kleinigheden, Sech Ba-Abat.

Naar Macasser per de Ned. Ind. bark *Segaffie*, gezagv. Sech Salim Drahim.

17 kisten calicots, 2 kisten sigaren en kramerijen, ¾ pijpen azijn, 3 kisten zoija, 25 kisten brandewijn, 5 kisten rum, Schimmelpenninck & Co; 2 kisten bier, Gebr. Kocken; 1 kist slendang, Fraser Eaton & Co; 23 kisten lijnwaden, N. H. M.; 39,700 stuks dakpannen, 32 kisten anijsdrank, Liem Pik Sioe; 80 katjes koperwerk, Warebook; 20,000 stuks dakpannen, Sech Achmat Ba-Adilla; 2 kisten lijnwaden, 8 picols koperwerk, 35,000 stuks jav. sigaren, Sech Oemar Aldjaroe.

Naar de Molukkos per de Ned. Ind. bark *Aljeser*, gezagv. Sech Abdulla bin Salim Aboebakar.

1200 picols rijst, Said Achmat bin Jafar Segaf; 1290 picols rijst, 18 collies inhd. koopmanschappen, 16 pic. suiker, 25 pic. dendeng, Said Sech bin Mohamat Segaf; 1 baal en 2 kisten lijnwaden, McMillan Marten & Co; 1 kist koralen, Sech Hassan Aijdroos; 1 kist jaconetten, Adam & Co; 3 kisten calicots, Schimmelpenninck & Co; 1 kist gedr. katoen, 2 kisten Man. sigaren, Fraser Eaton & Co; 1 kist gedr. katoen, McMillan Marten & Co.

Naar Sambas per de Ned. Ind. bark *Tiang Thaij*, gezagv. Liem Pik I.

18 picols dendeng, 20 picols aardappelen, 5 kisten thee, 90 picols rijst, Gezagvoerder.

Naar Balie per de Ned. Ind. bark *Hing Goan*, gezagv. Mohamat Taijip.

2 kisten chins. valsch gouddraad, 2000 stuks matten, 40 ledige tonnen, 1500 stuks sp. matten, 49²⁰/₁₀₀ picols gambier, 46 doosjes valsch gouddraad, 1½ corgies slendangs en hoofddoeken, Tan Bindjang; 5 kisten rood katoen, 4 kisten amfioen, Fraser Eaton & Co; 4 kisten chitsen, McMillan Marten & Co; 2 kisten manufacturen, Ruijl Cramer & Co.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol ƒ 14¼. Op levering afgedaan.
Idem. „ 15 „ „
Idem. „ 14 „ „
Idem. „ 13 „ „
Idem. „ 12 „ „
KOFFIJ per picol. Nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang ƒ 120 à ƒ 125.—
Id. (WITTE) „ „ ƒ 155 à ƒ 160.—
KOEHUIDEN per 100 st. ƒ 300.—
ARAK per legger.
OLIE (KLAPPER) per picol ƒ 21.—
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING ƒ 8 à ƒ 8½.—
WISSELKOERS. ƒ 102.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Donderdag den 1sten Mei des morgens ten half 9 ure.

HEMELVAARTSDAG.

Wegens ziekte van Ds. SCHIFF,

Ds. VAN DAVELAAR.

Zondag den 4den Mei des morgens ten half 9 ure.

Nederduitsch.

Ds. VAN DAVELAAR.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Donderdag den 1sten Mei, FEEST DER HEMELVAART, 's morgens ten half 9 ure.

Zondag den 4den Mei des morgens ten half 9 ure.

Des avonds ten half 7 ure, LOF.